

"IBERIA EXPRESS"

Politik Alderdi Liberal bat Espainian?

Espainiak geroz eta politik elkarte gehiago ezagutu ahal ditu: lehendabizi, legezkoak diren «asoziazioak» (denak Mugimenduaren barnean, noski); bigarren, legez kanpokoak edo legearen kontra koak bezala aipatu ohi direnak (PSOE, PC, MC, ORT, FRAP, eta abar); eta azkenik, legez kanpotik dauden eta konstituzio aldaketa bat eskatuz ageri diren taldeak. Azkeneko hauk^{*} oso bitxiak izan ohi dira. Izan, ba dira nolabait. Bizi, bizi dira nolabait. Izan, ba dira. Eta izan, ez dira. Hone-lako elkarte bitxiok noizean behin beren deklarazioak ere egin ohi dituzte, eta, zorte pixka batekin, egunkarrietan irakur daitezke semielkarte hauen eritziak.

Liberalen Nazioarteko Kongresuan parte hartu du oraintsu, etorkizunean Espainiako Herritar Alderdi Demokratikoa izan litekeen talde batek. Portugalako «Partido Popular Democrático»-aren antzekoa izango omen da. Espainiako Herritar Alderdi Demokratiko horren gidari izan litezkeen gizonak hauk ditugu: Trias Fargas, Jaime Casanovas, Sendrós, Jaime Carner, Salvador Millet i Bel, Ignaci Camuñas eta Carrascal. Liberalen Nazioarteko Kongresua Edinburgon egin da, eta Camuñas jauna izan da, Espainiatik hara joan diren ordezkarien^{*} buru.

Camuñas jaunak azaldu dituen eritziatetik eta informakizunetatik, jakin-garrienak jasotzen ditugu. «Kongresuan bilduko diren alderdiekin dugun hurbiltasunagatik goaz Edinburgora. Eta bigarren, egunen batez gobernabide demokratikoren batetara iristen^{*} baldin bagara, Europako joko politikoan sartu beharko dugulako. Izan ere, politik alorrean oraingoz nazioarteko lau alderdi haundi daude: komunisten, sozialistena, kristau demokratena eta liberalena. Eta ez komunista, ez sozialista eta ez kristau demokrata ez garenok elkarrekin harremanak izatea bidezkoa iruditzen zaigu; eta, hain zuzen, oso egokia da, hurbilen gertatzen zaigun nazioarteko taldearekin biltzea. Nazioarteko liberalekin gaude, beraz».

Espainiako liberalek egin duten aukeraren arrazoinak agertu ondoren, haien ideologiaren eta programen berri ematen du Camuñasek. Zer defendatzen dute liberalek (edo liberal talde honek behintzat)? «Funtsean, politik libertateak eta joko demokratiko baten iraungarritasuna. Ekonomi, kultur eta gizarte oinarri berdinean batzuz ezartzen

ez baldin badira, ez da posible izango benetako libertaterik. Eta egiazko berdintasuna daramakeen libertate hau gabe, joko demokratikoak ere ez du etorkizunik ukanen^{*}».

Nola has, ordea, askatasun politiko horien moldaketa? Nondik nora antola egoera eta bizibide demokratiko bat? «Konstituzio berri bat sortzeko epe bat irekiz. (...) Denen arteko hitzarmen^{*} baten bidez, bakezko eta mailaz maila eramango den denboraldi konstituziogile bat hasi behar da. Hauxe izango litzateke demokraziarako erarik egokiena».

Helburu eta ideia horik^{*} gogoan izanik, ea alderdi politiko bat sortu nahi duten galdetu diote Camuñasi. Erantzuna oso zuzen etorri da: «Egunen batetan partidu politikoak edukiko ditugula uste dugu. Halaxe izan beharko luke behintzat; eta lanean ari gara, hori legezko izan dadinean, Herritar Alderdi Demokratiko bat izan dezagun».

Camuñasen ustez, Espainiaren etorkizun politikoaz baikor^{*} izan daiteke. Baina, irtenbide demokratiko bat erabat^{*} mamitu aurretik, unada^{*} nahiko larria iragan beharko dugu.

Oreja Agirre jaunaren aitorenak

Berrikitan^{*} Oreja Agirre jaunak egin dituen azalpenak jakingarriak izan daitezke gure irakurleentzat. Horregatik jasotzen ditugu hemen.

Oreja Arregi FEDISaren barnean dago orain, eta politik «asoziazioetatik» kanpo egin nahi du politika. Jokabide horren orrazoina 1974.eko abenduan eman zuen Kontseilu Nazionalaren aurrean. «Ez du zentzurik, politikarako, asoziazioei eman nahi zaien eginbide hestu hau onartzeak, espainol askori ez baitzaio lekurik emango politik alorrean».

Orejaren ustetan, espainol guztiei berdintasun osoa eskaini behar zaie. Politik asoziazioen arteko epaile egoki bat behar da: ez Kontseilu Nazionala, nazioko Goi Tribunal baizik. Kontseilu horrek orain artean eraman duen jokabidea oso murrizta^{*} da. Batez ere probintzi eta udal^{*} mailan ez du jokatu komeni zen eragipenarekin^{*}. Bukatzeko, azken legeak (ANAITASUNAK argitara eman ditu lege horren artikulua, 302. zenbakian) argitalpen eta egunkariei ezarri dizkien baldintzak aipatzen ditu. Ilunegiak ikusten ditu Oreja Arregik 10. eta 19. artikulua.

Don Quixotek Santxori: «Elizarekin egin dugu topo!»

Urteak daramatza^{*} Espainiako Gobernuak, Elizaren jokabideak zuzendu nahiz, Elizarekiko harremanak nolabait konpondu guraz^{*}. Izan ere, aspaldiko Konkordatu zaharra oso baitago zahar-turik.

Gizartea eta beharkizun^{*} politikoak, harez gero, oso aldatu dira. Elizaren barne bizitza ere Kontzilioaren bataio berritik pasatu da; eta ezinezkoa da, dagoeneko^{*}, behin betirako joan zirèn uretan igeri egitea. Nondik nora jo?

Elizgizonen pentsamendua oso irristakorra^{*} omen da. Eta, hitz egiteko aukera igandero izan ohi dutenez, ez dira isiltzen. Entzun dugunez, bai omen da hor nonbait, apezten hitzaldien gain etorri diren zigorren albiste zehatza eman nahi duenen bat.

Azken une larria, hil berriak direnen bost heriotzen ondotik gertatu da. Enrique y Tarancón jauna Erroman egon da, hilketa horien aurretik. Eta Aita Sainduak entzunak dituzke^{*} Espainiako apezpikuen eritziak. Dena dela, ba dirudi, apezpikuen azken ageria^{*} baino ausartagoa^{*} izan dela —diplomaziaren legeen kontra— Aita Sainduaren beraren jokabidea. Vatikanoren eta Espainiako Gobernuaren arteko harremanak, geroztik, are^{*} ozpinduagoak^{*} agertzen zaizkigu. Izan ere, hiru aldiz eskatu zion Gobernuari kondenatuentzako barkamena. Azkeneko, goizeko lauretan Madrilera telefonoz deituz.

Hilketen ondoren ere ez da isildu Aita Saindua. Bost mila lagunengana aurrean mintzatu zen, egin^{*} eskabideen berri emanez. Horrela, diplomaziaren bidez isilpean esandakoak argitara ateratzen zituen. Ez da hori izan, orain artean, Vatikanoren ohitura. Bistan dago, ausartzia^{*} horrek biziki txunditu^{*} duela zenbait agintari.

Ariasek telebistako hitzaldian —askok hala uste izan du— bi aldiz aipatu zuen Aita Sainduaren eskabidea. Ez zuen, noski, erregu hura^{*} ontzat eman. Dakigunez, ofizialki Aita Sainduari buruz horrela mintzatzea orain gertatu da lehen aldiz, azken berrogei urteetan.

Egunean baino egunean atezuago^{*} ikusten dira Gobernuaren eta Elizaren arteko harremanak. Bai ote dago inondik irtenbiderik?

Joanes GOIA